

Čez deset let ali še poprej se boste vi sami čudili, kakó ste mogli proti nameravani gimnaziji pričeti gonjo, kakor bi bila nevarnost za nemštvo in cesarstvo.

Govornik naglašá, da ni res Slovincem pri tem samo za odstranitev pripravljanih razredov. Zahteva Slovencev je opravičena v pedagogičnih načelih in v razmerah javnega življenja. Materin jezik je jedini pravi učni jezik. Ljudstvo pa tudi dandanes zahteva, da mu javni uradniki govore čist jezik, katerega si je moči pridobiti le v primernih šolah. V to ne zadošča par ur na teden, ki se na nemških šolah dodelé slovenščini. In če ima po državnih temeljnih zakonih vsak narod pravico, da se mu gojita narodnost in jezik, nadalje če naj so vsi deželni jeziki v uradih in šolah jednako-pravni, tedaj mora država v to dovoliti potrebne ustanove. To je glavni razlog, zakaj zahtevamo v Celju dvojezičnih paralel ali posebne gimnazije.

Za posl. dr. Mengerjem je naučni minister Mačyski najprej poudarjal, da se pripravljani razred v Celju ni obnesel. Ustrezaje slovenskim željam so se v Mariboru ustanovile slovenske paralelke. Paralelke so imele ugoden uspeh, zato ni imela vlada povoda, ustavljati se izpolnitvi svoje obljube gledé Celja. Pri srednješolskih stvareh ni uvaževati samo stvarne, ampak tudi politične momente. Zato je vlada lani jasno izrekla nekaka načela, katerih se bo držala, a le navadno, ne brezpogojno. Že lani se je povedalo, da to načelo za Celje ne velja. Navidezno ni vlada celjske zadeve prevzela od prejšnje, ali ker je načelo o dvojezičnosti za Štajarsko že prej obveljalo, je tudi za sedanjo vlado stvar v tem oziru že dognana. Uvedenje uravnave tudi v Celju je logična posledica tega načela. Očitanje, da vlada ne upošteva mnenja dež. zbora, je neosnovano. Kar je dež. zbor štajarski sklenil, ne odgovarja temu, kar je vlada za take slučaje zahtevala, ker pri dotičnih razpravah Slovenci še navzočni niso bili. Tudi dež. šolski svet se ni prezrl, ker je bil že leta 1888. vprašan. Gledé Celja se je tedaj izrekel brezpogojno, proti paralelkam gledé Maribora pa tudi negativno. Njegovi razlogi so se izkazali kot jalovi. Za posebno gimnazijo se je vlada odločila zatagadelj, ker se je z nemške strani poudarjalo, da bi škodovale slovenske paralelke nemškemu značaju obstoječe gimnazije. Če je vlada kaj ukrenila, ne more tega preklicati samo zatagadelj, ker kaka politična stranka ugovarja; če je zastavila svojo besedo, jo mora izpolniti, ker je to temeljni pogoj zaupanja do vlade. Zatagadelj naj se postavka odobri!

Cerkvene zadeve.

God sv. Alojzija na Framu.

Šolsko vodstvo na Framu, za pobožnost šolarjev vedno skrbno in uneto, je praznovanje prvega maja odložilo na dan sv. Alojzija ter je za ta god šolskega patrona oskrbelo prav lep in pobožen izlet. Mladina se je v učilnici zbrala; in kmalu po 7. uri so jo gg. učitelji in g. učiteljica vedli v farno cerkev sv. Ane, kjer je bila sv. maša. Učenci in učenke, pa tudi odrasli so molili sv. rožni venec in zmes popevali: »Jezus! tvoje sveto Srce — nas pregrešne veseli«. Med sv. mašo so bili otroci in mnogoteri odrasli pri sv. obhajilu, pred katerim so č. g. kateket otroke opomnili velike sreče. Rekli so:

»Danes imamo god presv. Srca Jezusovega; tisto Srce, katero je Jezus nosil v svojem telesu, ki je ljubilo nas, so ga pa tudi vsi angelji in svetniki ljubili, posebno sv. Alojzij. — To je sreča za nas; za vas, ki

ste ravnokar namenjeni za sv. obhajilo; sreča za vas, če Jezusa ljubite po izgledu sv. Alojzija. 1. Danes ste vsi Alojzeki in Alojzije, ker storili ste to, kar je on najrajši delal: Sinoči ste opravili sv. spoved, danes ste lepo molili, milo peli; zdaj še pa sprejmete presv. R. Telo, ki ga je on najrajši užival. Vaša sreča!

2. Ostanite vsi Alojzeki! Nekateri so pridni, pobožni, dokler v šolo hodijo, ko izstopijo, vse zavržejo, in ves trud učiteljev je proč! Zgodi se tako, kakor iz sv. pisma veste: Gospodar si je nasejal jeklene pšenice, ponoči mu sovražnik priseje dračja. Pridni šolarji postanejo hudobneži za ječe, starišem in učiteljem na žalost. Ostanite torej vedno Alojzeki, da dosežete večno srečo v nebesih!«

Po sv. obhajilu so učenci glasno zmolili Marijine litanije, in pred odhodom pred podobo sv. Alojzija zapeli: »Svet' Alojzij, limbar beli!« Gotovo lep izlet!

Kdaj bodo letos primicije?

Prvo sv. mašo bodo peli letošnji čč. gg. novomašniki: Bračič Andrej dne 18. avgusta pri D. M. v Negovi; Hlastec Franjo dne 4. avgusta v Kojncih; Kolarič Jožef dne 28. julija pri sv. Ani na Preborji; Kozoderc Janez dne 4. avgusta na Ptujski gori; Kumer Karol dne 11. avgusta na Vranskem; Muršič Frančišek dne 18. avgusta pri Sv. Marjeti niže Ptuja; Trafenik Jožef dne 4. avgusta pri Sv. Florjanu pri Rogatecu; Gobec Jožef dne 18. avgusta v Rogatecu; Hauptmann Ignacij dne 11. avgusta pri D. M. v Puščavi; Korošec Anton dne 25. avgusta pri Sv. Juriju ob Ščavnici; Kurnik Janez dne 15. avgusta pri sv. Juriju v Slov. gorica; Rožman Janez dne 25. avgusta v Artičah pri Brežicah in Karol Weiss, duhovnik sekovške škofije, dne 4. avgusta pri čč. oo. frančiškanih v Mariboru.

Gospodarske stvari.

Uima gorice.

(Dalje.)

2. Na rozgi. Trs jako bujno raste; v dobri zemlji rozga na brajdah zraste za 2 do 5 m. Dokler je zelena ali v rasti, ne zapazimo ravno bolezní ali uime na njej; pač pa ko škornja rjava postane ali ko začne zoreti, tedaj se prikažejo tudi bolezní, ki trsu več ali manj škodujejo. Tako postavim prvič: Palež. Leta 1888. nam je uima trse pokvarila, rozge in očesca umorila; zato so se vse grobanice slabo obnesle; palež, zgor ali črni smod je bil tega kriv. To uimo trsa nam je »Kmetovalec« popisal 1894 št. 13, ko pravi: »Črni palež lahko uniči celi vinograd in ga oškoduje za več let; napada listje, vilice, vršičke, pozneje tudi grozdje, ko napravlja male rjave pike, katere se vedno širijo, list pa se zvije kakti ožgan; enako se godi z lesom, ki postane osmojen. Toplota in mokrota mu dobro ugaja; tudi v nižavah se rajši zdržava, kakor v višavah, pod streho si redko kdaj upa. Opaljene rozge je dobro jeseni porezati; ostale mladike pomaži meseca februarja ali marcija — po rezi — z gobo, pomočeno v tekočino: 100 litrov vode in 40 gramov zelene galice (železnega vitrijola).«

Druga uima, ki trs ali rozgo uniči, je goba, ki se na rozgi pri zemlji pokaže, in je začetkoma bela, pozneje rjava, ob koncu pa črna; trs hira in odprni. Ker ta bolezen iz mokrote nastane, je treba od trsa grabe napeljati, da voda ne zastaja; ali pa ilavico s pešnato zemljo zmešaj, da deževnica zgine in odteka.